چرا توهین به زائران اسماعیلی در حرم امام حسین(ع) با مکتب عاشورا ناسازگار است؟

حادثه توهین به گروهی از زائران بهره اسماعیلی در حرم مطهر امام حسین(ع) که در روزهای اخیر رخ داد، صرف‌نظر از اینکه از سوی چه افراد یا جریان‌هایی صورت گرفته باشد، رخدادی تأسف‌بار و مغایر با روح مکتب اهل‌بیت(ع) است. حرم سیدالشهدا(ع) خانه همه کسانی است که با احترام و محبت به آن حضرت قدم در این آستان می‌گذارند و هیچ فرد یا گروهی حق ندارد خود را صاحب انحصاری این حرم یا معیار سنجش ایمان دیگران بداند.

اگر عاشورا را تنها یک واقعه تاریخی ندانیم، بلکه آن را مدرسه‌ای برای اخلاق، کرامت و هدایت انسان‌ها تلقی کنیم، باید بپذیریم که هر رفتاری که به تحقیر انسان‌ها، نفرت‌پراکنی مذهبی و هتک حرمت زائران بینجامد، در نقطه مقابل سیره امام حسین(ع) قرار دارد. نهضت حسینی پیش از آنکه میدان شمشیر باشد، میدان اخلاق بود و پیش از آنکه نبردی نظامی باشد، تلاشی برای احیای کرامت انسان محسوب می‌شد.

کرامت انسان؛ اصلی فراتر از اختلافات مذهبی

قرآن کریم با بیان «وَلَقَدْ کَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ» کرامت را موهبتی الهی برای همه انسان‌ها معرفی می‌کند؛ کرامتی که وابسته به نژاد، قوم، زبان یا وابستگی مذهبی نیست. این کرامت ذاتی، حقی است که همه موظف به رعایت آن هستند و هیچ اختلاف اعتقادی مجوز تعرض به شخصیت، آبرو و حرمت افراد نیست.

سیره امام حسین(ع) نیز تجلی همین آموزه قرآنی است. آن حضرت حتی در برابر دشمنانی که شمشیر به روی ایشان کشیده بودند، از دایره اخلاق خارج نشدند. اگر امام، شمر را ـ با وجود فسق آشکارش ـ شایسته پاسخ دادن می‌دانند و به حضرت عباس(ع) می‌فرمایند: «اگرچه فاسق است، اما پاسخ او را بدهید»، چگونه می‌توان توهین به زائرانی را که بدون هیچ اقدام خصمانه‌ای تنها برای زیارت به کربلا آمده‌اند، به نام دفاع از تشیع یا غیرت دینی توجیه کرد؟

حرم امام حسین(ع) میدان هدایت است، نه عرصه حذف

یکی از برجسته‌ترین ویژگی‌های نهضت عاشورا، احترام امام حسین(ع) به آزادی انتخاب انسان‌ها بود. آن حضرت حتی یاران خود را نیز مجبور به ماندن نکردند و در شب عاشورا بیعت را از آنان برداشتند تا هرکس آزادانه تصمیم بگیرد.

این منطق، با رفتارهایی که بر پایه اجبار، تحقیر، طرد یا ایجاد احساس ناامنی برای دیگر مسلمانان شکل می‌گیرد، هیچ نسبتی ندارد. اگر امام حسین(ع) در سخت‌ترین شرایط میدان نبرد، کرامت انسان‌ها را پاس می‌داشتند، چگونه می‌توان در فضای امن حرم ایشان، زائرانی را تنها به دلیل تعلق مذهبی مورد اهانت قرار داد؟

حرم حسینی باید محل آرامش، گفت‌وگو، تذکر خیرخواهانه و دعوت به حقیقت باشد، نه صحنه رفتارهایی که بیش از هر چیز چهره‌ای خشن و غیراخلاقی از پیروان اهل‌بیت(ع) به نمایش می‌گذارد.

تفاوت میان نقد اعتقادی و هتک حرمت

هیچ تردیدی نیست که گفت‌وگوی علمی درباره اختلافات کلامی و فقهی میان مذاهب اسلامی و حتی فرق مختلف، امری مشروع و بخشی از سنت علمی جهان اسلام است. نقد اندیشه‌ها نه تنها ممنوع نیست، بلکه اگر با روش علمی، استدلال و ادب همراه باشد، به رشد معرفت دینی کمک می‌کند.

اما آنچه رخ داده، از جنس نقد علمی نیست؛ بلکه تعرض به کرامت انسان‌هایی است که به عنوان زائر وارد حرم امام حسین(ع) شده‌اند. تبدیل اختلافات اعتقادی به رفتارهای توهین‌آمیز، نه از منطق قرآن پیروی می‌کند و نه با سیره اهل‌بیت(ع) سازگار است.

عاشورا؛ مدرسه جذب انسان‌ها، نه دفع آنان

یکی از زیباترین جلوه‌های کرامت در عاشورا، نحوه برخورد امام حسین(ع) با حر بن یزید ریاحی است. کسی که راه را بر امام بست، هنگامی که حقیقت را دریافت، بدون کوچک‌ترین تحقیر و سرزنش از سوی امام پذیرفته شد. امام گذشته او را دستاویز تحقیر قرار ندادند، بلکه کرامت او را احیا کردند.

این سیره نشان می‌دهد که منطق حسینی، منطق گشودن راه بازگشت و گفت‌وگوست، نه بستن درهای ارتباط و تحقیر انسان‌ها. هر رفتاری که موجب دور شدن دل‌ها از اهل‌بیت(ع) شود، برخلاف فلسفه قیام عاشوراست؛ زیرا امام حسین(ع) برای هدایت انسان‌ها قیام کردند، نه برای افزودن بر شکاف‌ها و کینه‌ها.

پیامدهای فراتر از یک رفتار فردی

رفتارهای توهین‌آمیز در اماکن مقدس، صرفاً یک خطای اخلاقی نیست؛ بلکه می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای برای جهان اسلام داشته باشد. چنین رفتارهایی، خوراک تبلیغاتی جریان‌هایی را فراهم می‌کند که سال‌هاست تلاش دارند شیعه را مذهبی انحصارطلب و ناسازگار با دیگر مسلمانان معرفی کنند. در شرایطی که امت اسلامی با چالش‌های بزرگ سیاسی، امنیتی و فرهنگی روبه‌روست، هر اقدامی که به تعمیق شکاف‌های مذهبی بینجامد، ناخواسته در خدمت پروژه تفرقه قرار می‌گیرد.

از سوی دیگر، این رفتارها با رسالت تاریخی عتبات مقدسه نیز ناسازگار است. کربلا در طول تاریخ، محل حضور مسلمانان با گرایش‌های مختلف بوده و محبت به امام حسین(ع) همواره یکی از مهم‌ترین نقاط اشتراک امت اسلامی به شمار آمده است. تبدیل این نقطه اشتراک به میدان نزاع، تحریف آشکار پیام عاشوراست.

مسئولیت پیروان مکتب اهل‌بیت(ع)

پیروان اهل‌بیت(ع) بیش از دیگران موظف‌اند اخلاق اهل‌بیت را نمایندگی کنند. دفاع از عقاید، زمانی

ارزشمند است که با ادب، حکمت و احترام به کرامت انسان‌ها همراه باشد. توهین، تحقیر و رفتارهای هیجانی نه تنها کمکی به دفاع از حقیقت نمی‌کند، بلکه حقیقت را در پسِ رفتارهای ناپسند پنهان می‌سازد.

اگر معیار رفتار، سیره امام حسین(ع) باشد، نخستین وظیفه ما حفظ حرمت انسان‌ها، تکریم زائران، رعایت ادب اسلامی و پرهیز از هرگونه اقدام تفرقه‌افکنانه است. عاشورا به ما می‌آموزد که حتی در برابر دشمن نیز نباید از مرز اخلاق عبور کرد؛ بنابراین، توهین به زائرانی که با نیت زیارت در حرم سیدالشهدا(ع) حضور یافته‌اند، نه دفاع از تشیع، بلکه فاصله گرفتن از اخلاق حسینی است.

امروز بیش از هر زمان دیگری، جهان اسلام نیازمند بازگشت به همین منطق است؛ منطقی که عزت انسان را بر نفرت، گفت‌وگو را بر تحقیر و هدایت را بر حذف ترجیح می‌دهد. اگر کربلا مدرسه کرامت انسانی است، نخستین درس آن این است که هیچ‌کس حق ندارد به نام امام حسین(ع)، حرمت انسان دیگری را بشکند.

امید علی پور

سردبیر سایت های مجمع جهانی تقریب مذاهب